
ATENEU DE VIC

Programació

Octubre / Novembre / Desembre 2016

Un espai per compartir, conviure i conversar

Fundat per l'Ajuntament de Vic, la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i el Casino de Vic, l'Ateneu va néixer l'any 2015 com a centre cultural amb la voluntat de promoure l'activitat cultural impulsant diàlegs oberts, transversals i constructius; fomentar la creativitat intel·lectual, artística i participativa; i contribuir a la cohesió social de la ciutat de Vic i de la comarca d'Osona.

Dijous 6 d'octubre, Sala Modernista
del Casino de Vic, a les 19 h.

Conferència *Tàpies e l'immateriale*

A càrrec del **Giuseppe Di Giacomo**

Presentació a càrrec d'**Ignasi Roviró**

Allò que fa encara més moderna la pintura de Tàpies és la renúncia radical a la bellesa i a tot sentit que una obra d'art pugui reclamar. Això es tradueix en la seva pintura en l'adopció d'elements i objectes de la quotidianitat, en l'ús dels fragments i en el caràcter d'inacabat que caracteritzen tota la seva producció. L'element matèric, propi de l'obra de Tàpies, no s'exhaureix mai en la mera presentació de la matèria, sinó que implica una elaboració. Amb això s'affirma que tota matèria, per ser artística, ha de ser "formada".

—

Giuseppe Di Giacomo és catedràtic d'estètica de la Universitat de Roma La Sapienza i director del Museo Laboratorio di Arte Moderna de la mateixa universitat. És fundador i membre del comitè científic de la Societat Italiana d'Estètica. Dirigeix diverses col·leccions editorials i forma part del consell científic de les revistes *Paradigmi* i *Rivista di estetica*. Ha publicat diverses monografies a l'entorn de l'art, de l'estètica i la filosofia, com ara *Dalla logica all'estetica. Un saggio intorno a Wittgenstein* (1989); *Estetica e letteratura. Il grande romanzo tra Ottocento e Novecento* (1999); *Icona e arte astratta. La questione dell'immagine tra presentazione e rappresentazione* (1999); *Introduzione a Paul Klee* (2003); *Alle origini dell'opera d'arte contemporanea* (2008), *Beckett ultimo atto* (2009). Recentment ha publicat estudis sobre artistes contemporanis com ara Kandinskij, Tàpies o Kiefer.

Activitat coorganitzada amb:

Col·loquis de Vic i SAPIENZA Università di Roma

Cicle de conferències
sobre literatura catalana medieval

PRIMERES ESCRITTURES

2016 Any Lull / 125 Anys del Museu Episcopal de Vic

---

2 de novembre al Temple Roma, i 10, 17 i 23 de novembre
i 1 de desembre al Museu Episcopal de Vic, de les 19.30
a les 21 hores.

La literatura és un element essencial del nostre patrimoni col·lectiu, com ho són la música, l'arquitectura i les arts visuals i plàstiques. El cicle **Primeres Escriitures**, organitzat amb motiu de l'Any Lull, vol fer de nou present i viva la paraula d'alguns dels grans autors medievals que van inaugurar la tradició literària de la llengua catalana, tot posant la seva obra en relació amb altres valuoses expressions artístiques del seu temps que formen part del patrimoni cultural de la ciutat i del Museu Episcopal de Vic, que enguany celebra el 125è aniversari de la seva fundació.

Dimecres 2 de novembre, Temple romà de Vic

Guillem de Berguedà, cavaller i trobador

Per **Francesc Ribera**, Titot, escriptor i cantant, que ha musicat la poesia del trobador i ha escrit la novel·la *L'assassinat de Guillem de Berguedà*. **David Cao** (Patronat d'Estudis Osonencs) obre l'acte, **Francesc Codina** (revista *Reduccions*) presenta el cicle i **Montse Caralt** (revista *Reduccions*), el conferenciant.

Recital a càrrec de **Titot**.

Visita comentada del Temple Romà, antic castell dels Montcada, i del campanar de la catedral de Vic a càrrec de **Montserrat Rocafiguera** (Patronat d'Estudis Osonencs).

Dijous 10 de novembre, Museu Episcopal de Vic

Andreu Febrer, trobador, poeta i gramàtic

Per **Lluís Cabré**. Professor de la UAB, curador de diverses edicions crítiques de textos medievals i de nombrosos estudis, entre els quals un de publicat recentment en què es revalorava la poesia del poeta vigatà, traductor de la *Divina Comèdia*.

Presenta Francesc Codina (revista *Reduccions*).

Lectura de textos a càrrec de **Dolors Rusiñol** (Aula de Teatre de la UVic-UCC).

Visita comentada: *Visions del cel i de l'infern*.
Per **Marc Sureda**, conservador del MEV.

Dijous 17 de novembre, Museu Episcopal de Vic

La novel·la cavalleresca: ficció i realitat al segle XV

Per **Pere Quer**. Professor de la Universitat de Vic-UCC,
autor de diversos estudis i edicions crítiques de textos literaris

Presenta Pere Tió (Patronat d'Estudis Osonencs).

Lectura de textos a càrrec de **Dolors Rusiñol**
(Aula de Teatre de la UVic-UCC).

Visita comentada: *Guerra i cavalleria a la pintura gòtica.*
Per **Marc Sureda**, conservador del MEV.

Dimecres 23 de novembre, Museu Episcopal de Vic

Ramon Llull: fe, raó i passió

Per **Joan Santanach**. Professor de la UB i comissari de l'Any Llull,
curador de diverses edicions crítiques de Llull i autor d'estudis
sobre la seva obra.

Presenta M. Àngels Verdaguer (Càtedra Verdaguer d'Estudis
Literaris de la UVic-UCC).

Lectura de textos a **Dolors Rusiñol**
(Aula de Teatre de la UVic-UCC).

Visita comentada: *Imatges de les Bèsties a l'art medieval.*
Per **Judit Verdaguer**, conservadora del MEV.

Dijous 1 de desembre, Museu Episcopal de Vic

Ausiàs March, l'amador més extrem

Per **Josep Pujol**. Professor de la UAB, curador de diverses antologies de March i autor de diversos estudis sobre el poeta i altres autors medievals.

Presenta Josep M. Riba (Museu Episcopal de Vic).

Lectura de textos per **Dolors Rusiñol**
(Aula de Teatre de la UVic-UCC).

Visita comentada: *La moda cortesana al segle XV*.
Per **Judit Verdaguer**, conservadora del MEV.

Organització: **Ateneu de Vic**, Patronat d'Estudis Osonencs, Museu Episcopal de Vic, *Reduccions*. Revista de poesia, Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic-UCC

DE ALIADOS A MASACRADOS

Los Últimos de Filipinas

un documental de RAMON VILARÓ

Dijous 3 de novembre, a les 19 h.
Sala Modernista del Casino de Vic. Entrada gratuïta.

Documental

D'aliats a massacrats. ***Els últims de Filipines, 2014***

Director, **Ramon Vilaró**

Amb la presència del director, presentat per **Àngel Ferrer**

És la història de la colònia espanyola a Filipines sota l'ocupació japonesa durant la II Guerra Mundial. Són testimonis directes de diversos supervivents que van passar d'aliats a massacrats, al vaivé de l'aliança entre l'Espanya franquista i el Japó imperialista. El febrer de 1945, durant la Batalla de Manila, 257 espanyols van caure apunyalats amb baionetes pels soldats japonesos, o sota les bombes nord-americanes, en una orgia de sang que va fer més de 100.000 morts en menys d'un mes.

Els últims de Filipines és el nom que rep la gesta de 57 soldats espanyols que el 1898 van resistir durant onze mesos al fort del poble de Baler, que ja havia capitulat davant les tropes dels Estats Units, després de més de tres segles de colonització espanyola. Moltes famílies espanyoles van continuar a les Filipines convivint sense problemes amb la nova situació en què les Filipines va quedar com a estat associat als EUA. La Compañía General de Tabacos de Filipinas, fundada pel marquès de Comillas, era el nucli principal de la presència espanyola a Filipines.

Durant la Segona Guerra Mundial, el 1941, els japonesos van envair l'arxipèlag. Els espanyols van quedar protegits com a aliats a causa

Activitat coorganitzada amb **Horitzó Àsia**

---

del pacte d'aliança entre l'Alemanya nazi, la Itàlia feixista i el Japó imperialista, a la qual es va unir en secret l'Espanya franquista. Però al final centenars d'ells van caure a sang i foc a la massacre protagonitzada pels japonesos en la Batalla de Manila. Van passar de ser aliats a ser massacrats. Anna Maria Aguilera, era una nena de sis anys, i va ser l'única supervivent quan tropes japoneses van apunyalat a baioneta 67 persones al Consolat d'Espanya a Manila.

—

Àngel Ferrer i Casals, filòsof i periodista vigatà que ha estat professor de la Universitat d'Estudis Estrangers de Kyoto durant 30 anys i lector en diverses universitats japoneses. Va arribar al Japó a la dècada dels seixanta, després d'estudiar orientalisme a Roma on, a més de professor, hi ha fet de traductor, intèrpret i relacions públiques. Ha estat i és membre de diverses entitats d'arrel oriental i col·laborador de diverses publicacions. L'Emperador del Japó va atorgar-li, l'any 2003, el guardó "Kyokujitsusho" de l'Ordre del Sol Ixent, Raig Daurats i Rossetta.

Ramon Vilaró Giral (Vic, 1945), és periodista i escriptor. Escriu i col·labora amb diaris i revistes com *Cambio16*, *La Vanguardia*, *El País Viajes*, *Viajes National Geographic* i el digital *capitalmadrid.com*.

Ha publicat els llibres de relats de viatges *EE.UU., más allá de las hamburguesas y los pantalones vaqueros* (El País, 1984); *Japón, más allá del vídeo y de las geishas* (El País-Aguilar, 1989), *Nova York i Washington* (La Magrana, 1994), *Gringolandia, un retrato de EE.UU y su relación con España* (MR, 2004) i *Sol naciente. Historias hispano-japonesas* (RBA, 2011). És autor de les novel·les *Dainichi, la epopeya de Francisco Javier en Japón* (Martínez Roca, 2001); *Tabaco, el imperio de los marqueses de Comillas* (Martínez Roca, 2003); i *La última conquista. La secreta historia de amor de Luna Clara, durante el descubrimiento de la Alta California* (Martínez Roca, 2005).

Per a televisió ha escrit i dirigit *Made in Barcelona* (sèrie documental per a TVE i la televisió pública japonesa NHK, 1992); *Miró, la llum de Mallorca* (documental per a TV3, 1993); *Javier. El legado de Francisco Javier en Japón. Un navarro en tierra de los daimios*, 2006; i *D'aliats a massacrats. Els últims de Filipines* (coproduït amb TVE, 2014) sobre la massacre d'espanyols a Filipines durant l'ocupació japonesa.

Anunciación (Serie Las Cuatro Estaciones)

Ana Álvarez-Errecalde. © 2013

Del 4 al 30 de novembre.

Inauguració, divendres 4 de novembre, a les 19.30 h.

Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic

Exposició "CRIA. Ana Álvarez-Errecalde"

Comissària: **Ana M Palomo**, professora de la UVic-UCC

La creadora Ana Álvarez-Errecalde presenta una exposició fotogràfica a propòsit de la seva experiència sobre la maternitat. Habitualment treballa atorgant protagonisme al cos humà i les seves obres mantenen una íntima relació amb la feminitat, la maternitat i també alguns dels seus efectes col·laterals i socials. Álvarez-Errecalde ha basat bona part de la seva trajectòria artística en treballs pròxims a la seva intimitat i/o en experiències de col·laboració amb col·lectius lligats a reivindicacions femenines i altres d'adscrits a la denúncia social.

—

Ana Álvarez-Errecalde va néixer a Bahía Blanca, Argentina, i actualment viu a Barcelona. Els seus treballs artístics inclouen la fotografia, el vídeo i la instal·lació. S'han pogut veure obres seves al Centre de Cultura Contemporània (CCCB) i al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona, al Museo de Arte Latinoamericano de Buenos Aires (MALBA), al Dokumentarfilm de Kassel, etcètera. La seva obra forma part de col·leccions privades i ha tingut repercussió a mitjans escrits com *La Vanguardia* o *El Periódico*. També ha rebut molts premis per la seva labor artística. És mare de dos nens i una nena, que són la seva inesgotable font d'inspiració.

Activitat coorganitzada amb l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic

Col·labora: Estudis de Gènere: Traducció, Literatura, Història i Comunicació (GETLIHC)

A blurred photograph of a crowd of people walking in a public space, overlaid with a large green circle. The background is a grayscale image of people in motion, with a central circular cutout showing a clearer view of the crowd. The text is centered within this green circle.

OSONA DEBATS

Jornada

Osona: el territori

---

11 de novembre de 2016 de les 16 a les 21 h.

Auditori Fundació Antiga Caixa Manlleu

Rambla Hospital, 11 Vic

Jornada Osona: el territori

La Fundació Antiga Caixa Manlleu, impulsa des de fa tres anys una jornada que porta per títol Osona Debats per tal de tractar temàtiques d'interès i d'actualitat per a la comarca. La primera edició, l'any 2014, organitzada juntament amb la UVic, va ser sobre "L'Educació a la comarca d'Osona"; la segona, en col·laboració amb el FADO (Fundació Assistencial d'Osona), va tractar sobre l'"Atenció a la gent gran dependent a Osona: on estem i cap on avancem" i, enguany, juntament amb l'Ateneu de Vic, presentem "Osona: el territori".

La mirada al territori vol ser una posada en comú des de diferents disciplines amb la perspectiva d'Osona com a ciutat metropolitana. Una comarca plena de llocs, llocs urbans i llocs rurals, o millor llocs territorials, que contribueixen a aportar energies al conjunt metropolità. Aquesta dispersió o difusió de més de 4.000 llocs construïts i poc més de 150.000 habitants, constitueix una ciutat agrària, ciutat jardí o ciutat territorial amb una unitat geogràfica, urbanística i política.

Osona Debats vol ser un punt i seguit d'anàlisi i de debat, però també de propostes i de prospectiva de cara al futur per orientar possibles accions, criteris i polítiques que puguin significar millores per a la comarca i per al conjunt de la ciutadania osonenca.

La jornada dóna lloc a una publicació que recull les aportacions dels professionals que hi intervenen i que es distribueix gratuïtament a les entitats i institucions interessades.

Organitza: Fundació Antiga Caixa Manlleu i Ateneu de Vic

Col·labora: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, delegació a Vic

---

Programa **Osona: el territori**

16.00 h

Presentació

Miquel Torrents, president de la Fundació Antiga Caixa Manlleu
Enric Comas, president del Casino de Vic (Ateneu de Vic)

Introducció dels continguts i dinàmica de la jornada
a càrrec de **Xabier Eizaguirre**, arquitecte

16.15 h

El territori d'Osona dins del context català. **Oriol Nel·lo**, geògraf.
La construcció del territori d'Osona. **Xabier Eizaguirre**

17.30 h

Taula de debat. Reptes de futur. Moderador **Carles Crosas**, arquitecte

Mobilitat i infraestructures. **Jaume Font**, geògraf

Llocs i sistemes. **Carles Crosas**

Moviments migratoris locals. **Assumpta Vila**, geògrafa.

La gestió econòmica i administrativa. **Maite Vilalta**, economista

Territori, cultura i literatura. **Francesc Codina**, lingüista i poeta

---

19.30 h

Pausa i refrigeri

20.00 h

La mirada del paisatge. **Pilarín Bayés**, ninotaire

Entitats coorganitzadores:

Col·loquis de Vic

Sapienza. Università di Roma

Patronat Estudis Osonencs

Museu Episcopal de Vic

Reduccions. Revista de poesia

Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic-UCC

Horizó Àsia

Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic

Fundació Antiga Caixa Manlleu

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, delegació a Vic

Institució col·laboradora

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET

FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

ATENEU DE VIC

C. Verdaguer 5. 08500 Vic

Tel. 93 885 24 62

www.ateneudevic.cat

VICCC

Capital de la Cultura
Catalana 2016

Ajuntament de Vic

UVIC

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

CASINO DE VIC
1 8 4 8